

DEMOS MEDIA

Dijasporom jačajmo Hrvatsku ! Odnos prema Hrvatima u Bosni i Hercegovini, s osvrtom na Hrvate u Republici Srbiji....

Objavio DemosMedia u 18. srpnja 2022. Tagovi Kategorija

NAJNOVIJE

FOTO: Ured predsjednika Republike Hrvatske / Marko Beljan

Činjenica je da je skrb za Hrvate izvan Republike Hrvatske sastavni dio unutarnje i vanjske politike Hrvatske i da se kroz Ustav, zakonske okvire i međunarodne ugovore štite njihovi interesi, prava i položaj pa tako i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu BiH). Međutim, nije uvijek tako jednostavno jer i sami zakonski okviri kojima se definira provedbeni proces nerijetko su u raskoraku sa stvarnim i potrebnim. Onaj tko je boravio u BiH, upoznao

Aktualno [Hrvatska](#)

Politika [Vijesti](#)

Užasa tragedija na Viru: Utopilo se dijete...

9. KOLOVOZA 2022.

Aktualno [Hrvatska](#)

[Vijesti](#)

Oporavak Poljaka nakon nesreće, neki bi sutra mogli...

zemlju i ljude, njenu kulturu kao obilježje identiteta pojedinca ili društva u cjelini, lakše će i razumjeti i svu kompleksnost povijesnih, društvenih i političkih silnica koje su utjecale na živote. Sam duh naroda BiH, svu tu složenost života i odnosa koji uslijed ponavljajućeg ciklusa povijesti i politike nisu nikakva izmišljena kategorija već stvarnost, vidljiva i opipljiva, najbolje je u romanu „Travnička kronika“ opisao nobelovac Ivo Andrić: „Četiri vjere žive na ovom uskom brdovitom i oskudnom komadiću zemlje. Svaka od njih je isključiva i strogo odvojena od ostalih. Svi žive pod jednim nebom i od iste zemlje, ali svaka od te četiri grupe ima središte svoga duhovnog života daleko, u tuđem svijetu, u Rimu, u Moskvi, u Carigradu, Meki, Jeruzalemu ili sam Bog zna gdje, samo ne ondje gdje se rađa i umire...“ „To je jedno malo, izdvojeno čovječanstvo koje grca pod dvostrukim Istočnim grijehom, i koje treba još jednom biti spašeno i otkupljeno a nitko ne vidi kako ni od koga...“ To je ona ivica između mora i kopna, osuđena na vječiti pokret i nemir...”

Samo pitanje odnosa službene politike Hrvatske prema Hrvatima u BiH prolazilo je kroz faze, od nadmoći i dominantnosti koja se manifestirala i kroz izravne odnose, način komuniciranja hrvatskih delegacija koje su posjećivale BiH, do faze indiferentnosti i zanemarivanja ustavne dužnosti, a u konačnici i samog izostanka domoljublja. Autorica govori s pozicije i svjedočenja nekadašnje hrvatske diplomatkinje.

Godinama je u službenoj politici izostajala jasna strategija, i uglavnom se svjedočilo dopplerovom učinku, nadolazećim tonovima uvjeravanja u dobar i aktivan pristup te odlazećim kada tonovi postaju niži i odstupajući.

U kontekstu samog Daytonskog sporazuma u kojem je Hrvatska kao supotpisnica dužna pratiti i osigurati provođenje istoga, nije primjećena neka aktivnost oko davanja pozitivnih rješenja ili pokušaja utjecaja na međunarodnu zajednicu, u trenucima kada su se ugrožavala prava Hrvata kao konstitutivnog rada. Neke pozitivne promjene razvidne su kroz aktivnosti sadašnje Vlade RH, posebno na posljednjem summitu u Bruxellesu, gdje se predsjednik Vlade Andrej Plenković posebno založio za BiH te kroz hrvatske zastupnike u Europskom parlamentu koji ukazuju na potrebu uspostave jednakopravnosti svih konstitutivnih naroda i sugeriraju neka rješenja.

Kada bi povukli paralelu ocjene odnosa prema Hrvatima u BiH prije deset i više godina i danas, one su, s manjim promjenama u osnovi iste. Autorica je u 2011. godini napravila nekoliko intervjua s pitanjima – kako se ocjenjuje službena politika Hrvatske prema BiH i gdje leži rješenje nacionalnog pitanja Hrvata: Odgovori su bili: „Odnos nije primjeren od Tuđmanove smrti. Nisu poduzeli sve mjere da zaštite Hrvate. Stvaranje dva HDZ-a dovoljno govori o planu Čini se da je Crkva jedino vezivno tkivo. Važno je sačuvati mir, ali pravedan (Željko Sačić); „Posve je izostala politička potpora u bitkama koje Hrvati vode za (Daytonom zajamčenu) ravnopravnost, odnosno otpor Hrvata u BiH da budu pretvoreni u manjinu. Trenutno kršenje ustava i zakona jedne europske države od strane Visokog predstavnika i kršenje prava jednog cijelog naroda predstavlja prvorazredni politički skandal. Neugodno mi je zbog samo deklarativne potpore Hrvatske. Izlaza su dva: stvaranje hrvatskoga entiteta koji osim Hercegovine obuhvaća i bosansku Posavinu, bez teritorijalnog kontinuiteta ili s kontinuitetom preko hrvatskih područja u srednjoj Bosni, te drugi: kantonizacija cijele Bosne i Hercegovine, što pretpostavlja nestanak sadašnjih dvaju entiteta, odnosno sveuobuhvatnu reviziju Daytonu. Zaključno: ili tri entiteta ili nijedan (Željka Markić); „Hrvatska napokon treba imati jasan cilj po svim ključnim pitanjima, pa tako i što se tiče pomaganja BiH Hrvata. Za Hrvatsku je položaj Hrvata u BiH prvorazredni nacionalni interes. Stoga RH mora uvijek stajati iza opstojnosti Hrvata u BiH na svim područjima gdje žive. Po Hrvatsku je iznimno opasno jačanje utjecaja Republike Srpske. Svaka ideja o povećanju autonomnosti Republike Srpske za Hrvatsku je neprihvatljiva (Danijel Srb).

Kada govorimo o politici i političkom diskursu, vladajući su uvijek isticali svoju angažiranost, a oporba je to pobijala pa i kad su napravljeni određeni pomaci, i to je, naprosto aksiom i politički modus operandi.

Financijska potpora Hrvatima u BiH, njihovom povratku i ostanku te očuvanju jednakopravnosti je kontinuirana i pruža se kroz financiranje kulturnih, gospodarskih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih, vjerskih, socijalnih i ostalih programa i projekata od posebnog značaja za Hrvate. Inicira se i potiče gospodarska suradnja te olakšava ulazak hrvatskih tvrtki na tržište BiH. Ovakve konkretne potpore i inicijative za svaku su pohvalu, no zbog same povijesne posebnosti BiH koja je opterećena vjerskom i nacionalnom pripadnošću, podijeljenošću društva, dugotrajnim krizama i konfliktima, činjenicom da je nakon 1995., dolazilo do postupnih promjena u

FACEBOOK

Liked

NAŠ YOUTUBE
KANAL

DEMOS MEDIA-...

00:00

02:26

KOLUMNNE

[Hrvatska Kolumne](#)[Politika Vijesti](#)

**Dijasporom
jačajmo
Hrvatsku !
Stjepan Šterc:
Osnovna je
ocjena odnosa
službene
hrvatske
državne politike
svedena samo
na formalizam**

26. SRPNJA 2022.

Pravila o privatnosti - Uvjete

izbornom zakonodavstvu BiH koje su dovele do narušavanja konstitutivnosti, suverenosti i jednakopravnosti hrvatskoga naroda, ovakva potpora teško da je dovoljna.

Sam Daytonski mirovni sporazum iznjedrio je zaustavljanje rata i traženja rješenja u miru, no postao je ozbiljna kočnica suživota tri konstitutivna naroda, Hrvata, Bošnjaka i Srba te je kao takav od samog početka podložan stalnim kritikama i pozivima na reviziju. Hrvati u BiH su najveći gubitnici, budući da teško mogu utjecati na donošenje političkih odluka od vitalnog nacionalnog interesa. Ako se vratimo u 2014. godinu i Zastupnički dom američkog kongresa, je po prvi put upozorio na gaženje prava Hrvata u BiH. Postojećim Izbornim zakonom Hrvati su zakinuti za legitimno pravo odlučivanja o svom legalnom predstavniku i dovedeni u situaciju da jedan konstitutivni narod bira predstavnike drugog konstitutivnog naroda, što je izborom Željka Komšića u Predsjedništvo BiH i njegove politike dovelo i do pogoršanja odnosa između Hrvata i Bošnjaka u Federaciji BiH. Marginaliziran položaj Hrvata razvidan je i kroz samu raspodjelu javnih prihoda koji su manji na prostorima gdje većinu čine Hrvati, kao i kroz nepostojanje niti jednog medija na hrvatskom jeziku.

Međutim, u kontekstu službene politike Hrvatske i Daytonskog sporazuma dolazimo i do pitanja međunarodne zajednice i njenog utjecaja te pitanja koliko, zapravo Hrvatska može napraviti, a da uvjetno rečeno ne dobije packu. Nedavno usvajanje rezolucije u Bundestagu gdje je politika HDZ-a i Dragana Čovića doživjela značaj udarac, na neki način daje i sam odgovor. Naime, Bundestag je uz podršku svih značajnijih stranaka pozvao Hrvatsku da se distancira od takve politike. Ako se, primjera radi referiramo i na nekadašnje Izvješće Instituta Aspen, objavljenom u knjizi 'Nedovršeni mir', u istom se utvrđuju tri skupine uzroka koji su na tragu odgovora: ambicije velikih sila da na Balkanu uspostave svoje sfere utjecaja; povratak i oživljavanje prastarih mržnji; povrat i izbijanje potisnutih mržnja; vjerske, kulturne i nacionalne proturječnosti.

Tezu da se međunarodna zajednica zbog nepoznavanja BiH i odnosa na Balkanu ne snalazi, da radi greške teško je logički opravdati, i prije se čini da dobro poznavanje prilika dopušta i pokojju grešku. Međunarodna zajednica nikad nije iskazala jasan koncept za konkretne reforme, za rješavanja krize niti je jasno pokazala potrebu institucionalne jednakosti Hrvata. Unatoč višegodišnjem prisutnošću BiH je i dalje nestabilna zemlja pa se i postavlja logično pitanje – zašto, jer naprosto zvuči nevjerojatno da se nakon toliko godina ne bilježe konkretni pozitivni pomaci. To prepoznavanje načina funkcioniranja međunarodne zajednice manifestiralo se u BiH i kroz billboard plakat koji je "osvanuo" 2006. godine odlaskom Visokog predstavnika Paddy Ashdowna i na kojem je pisalo – Ničija nije do zore! Međutim, postoji i onaj dio koji govori da zapad naprosto ne zna što učiniti sa tim protektoratom kao sredstvom kojim bi međunarodna zajednica trebala osigurati pravni poredak.

S druge strane, treba napomenuti i da su i sami hrvatski političari u BiH bili razjedinjeni, mijenjali svoj stav oko ustavno-pravnog uređenja države te da su nerazumnim i neodgovornim postupcima, stavljajući osobni interes ispred općeg i zajedničkog pridonijeli neravnopravnom položaju Hrvata.

U kontekstu navedenog i djelovanja međunarodne zajednice optimalno rješenje ležalo bi u političkoj volji domaćih političara, a posljedično i postizanju zajedničkog dogovora oko pravnog uređenja države. I samo pristupanje BiH kao punopravne članice EU zasigurno bi pridonijelo smanjenju političkih tenzija i uređenju pravne države, no čini se da je pred BiH još dalek put, imajući i u vidu da je EU nerijetko razjedinjena te da nema volje i moći za ozbiljne promjene, iako se na bruxellskom summitu pojavio tračak nade da bi uskoro BiH mogla slijediti Ukrajinu i Moldaviju, uz preduvjet provođenja ključnih reformi, posebno oko ustavne reforme i izbornog zakona.

Iz svega navedenog, razvidno je da se službena politika Hrvatske treba jače i hrabrije aktivirati, u okviru svojih mogućnosti i jasno definiranih mehanizama te činjenice da se osnažuje na međunarodnom planu. Uloga hrvatske diplomacije u upoznavanju s političkim položajem Hrvata u BiH može biti od izuzetne važnosti, no za tako nešto mora i više nego dobro biti organizirana. Hrvati u BiH bez pomoći Hrvatske teško će riješiti probleme i čini se, da je za sada vjerojatnije iseljavanje i traženje rješenja za vlastiti život izvan BiH.

Zaključno ćemo, ipak u optimističnom duhu i s nadom kao izrazom bolje budućnosti završiti riječima Ive Andrića: „*Mi smo na pravom putu i iznenadit ćemo se kad se sretnemo. A srest ćemo*

se i razumijeti svi, ma kuda sada išli i ma koliko lutali. To će biti radosno viđenje, slavno i spasonosno iznenađenje.“

Odnos Hrvatske prema Hrvatima u Republici Srbiji

Za razliku od Hrvata u BiH koji su konstitutivan narod, Hrvati u Republici Srbiji predstavljaju manjinu koja već stoljećima živi na tom području i čija povijest nije bila naklonjena Hrvatima u Vojvodini, gdje su najvećim dijelom i nastanjeni.

Prema podacima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH u Republici Srbiji, prema popisu stanovništva iz 2011. godine živi 57.900 Hrvata, što je gotovo 13.000 Hrvata manje u odnosu na popis iz 2002. kada se 70.602 građana Srbije izjasnilo da su Hrvati. Stjecanje statusa nacionalne manjine, odnosno pravne jednakosti s ostalim manjinama u Srbiji osigurao im je Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, koji je 27. veljače 2002. donijela nova demokratska vlast nakon svrgavanja režima Slobodana Miloševića. Radi se, zapravo o prekretnici u suvremenoj povijesti Hrvata u Republici Srbiji, kao i o nastavku poboljšanja odnosa koje se očituje i u nedavno izabranom člniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tomislava Žigmanova u novom sazivu Narodne skupštine Republike Srbije.

Kroz financijsku potporu koju Hrvatska pruža Hrvatima u Srbiji, kroz uključivanje predstavnika u Savjet Vlade RH za Hrvate izvan RH, koji pružaju pomoć u osmišljavanju i provedbi politike, aktivnosti i programa, cilj je osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u ostvarivanju njihovih prava, spriječiti daljnju asimilaciju te očuvati jezik, kulturu i tradiciju.

Međutim, u kontekstu kompleksnih odnosa između Hrvatske i Srbije, bez jasno definirane strategije koja će uključivati i sve specifičnosti, sve navedeno nije dovoljno u zaštiti prava Hrvata u Srbiji. Činjenica je, da je Vlada RH u posljednje vrijeme dala značajan doprinos jačanju položaja Hrvata u Srbiji, što potvrđuje i izjava Tomislava Žigmana koji je odnos sa Hrvatskom ocijenio izuzetno dobrim, štoviše, kako kaže najboljim u povijesti suradnje, referirajući se na konkretne rezultate pomoći Hrvatske te na jačanje suradnje na regionalnoj i lokalnoj razini, posebno s onima koji su u pograničnim područjima. Primjera radi, prvi put u povijesti, u mjesecu ožujku ove godine susreli su se i mladi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini s mladima HDZ-a iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kada su dogovoreni određeni projekti suradnje. U istom mjesecu i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Hrvatske prvi put raspisuje Javni poziv za Program prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije za 2022. godinu koji će pridonijeti potpori Hrvatima u Republici Srbiji i njihovom gospodarskom razvoju, osiguravanju pretpostavki za jačanje konkurentnosti i ostvarenje vlastitih razvojnih potencijala.

Tu pozitivnu sliku, međutim ozbiljno narušava nedopustivo djelovanje hrvatske diplomacije u Srbiji, u smislu njene uloge, odnosno predstavljanja interesa i ciljeva svoje matične zemlje. Zadnji primjer izlaska iz diplomatskih okvira je nastup veleposlanika u Srbiji koji u medijima, prije samih parlamentarnih i lokalnih izbora u Srbiji javno napada predstavnika hrvatske nacionalne manjine. Na ovakvo djelovanje hrvatske diplomacije koji odudara od zastupanja vanjskopolitičkih interesa Hrvatske, Tomislav Žigmanov je više puta upozoravao pa se postavlja i logično pitanje zašto se isto tolerira, uzimajući u obzir i činjenicu da se Hrvati u Srbiji i dalje susreću s ozbiljnim problemima. Naime, u intervjuu za HRT, televiziju N1, portal 24 sata, Žigmanov izjavljuje da je strah jedna od sastavnica života u Srbiji, da se često iz Srbije čuju glasovi protiv Hrvatske te da su Hrvati od 2018. godine zadobili status najomraženijeg naroda: „To je mjesto posljednjih 20-ak godina pripadalo Albancima, Romima, no mi smo ih pretekli. Kada su u pitanju prijetnje, to se koristi za neku vrstu medijskog plasmana.“ O pritiscima na Hrvate u Srbiji, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji Jasna Vojnić u intervjuu za Radio Mrežnica kaže: „Izuzetno veliki pritisci, od toga da se ravnatelji pozivaju na informativne razgovore, da se straše djeca, da mediji nas prikazuju kao incidentan narod i rade se medijski spinovi, a u pozitivnom svjetlu se Hrvati u Srbiji nikad ne prikazuju. Mi smo nevidljiva zajednica jer su sve medijske kuće dobile naputak da se Hrvati u Srbiji ne prate. Osim ako se dogodi incident, onda je to izuzetno zanimljivo medijima pa često bude da smo onda i u Hrvatskoj vidljivi.“

Iako odnosi sa Srbijom, kako kaže Žigmanov idu na bolje i dalje ostaju problemi integracije Hrvata u društveni i politički život Srbije, od podzastupljenosti u javnom sektoru, malim financijskim sredstvima („Ne možemo mi ovdje imati 1 kunu po glavi Hrvata, a u RH braća srpskog naroda 30 kuna“, Žigmanov.), uplivu države u identitetski prostor kojim se niječe

pripadnost Bunjevaca hrvatskom narodu, zaprečavanje predstavnika vlasti u artikuliranju prava i interesa pripadnika hrvatske zajednice, do ozbiljnih ekonomskih problema jer su Hrvati u Srbiji građani jedne od najsiromašnijih država u Europi, što nužno prate i brojni socijalni problemi.

S obzirom da hrvatska javnost nema dovoljno informacija o hrvatskim manjinama izvan Hrvatske pa tako i o Hrvatima u Srbiji, i politika i mediji bi trebali promijeniti ovakvu sliku, posebno imajući u vidu politiku Republike Srbije koja još uvijek nije na tragu pomirenja i mirnog života, na što se, uostalom i obvezala te da istoj nedostaje politička volja kako bi ubrzala bolji položaj Hrvata u Srbiji. Treba, također češće i bez ikakve dvojbe isticati i pozitivne priče te same aktivnosti Hrvatske u poboljšanju položaja Hrvata u Srbiji, koje su i tu prikazane.

Ako povučemo paralelu između politike pristupa Srbije prema srpskoj manjini u Hrvatskoj, ista stalno nameće to pitanje. Ovakav pritisak je većinom u funkciji stalnog podizanja političkih tenzija, čemu svjedoči i zadnji potez predsjednika Vučića oko nenajavljene posjete Jasenovcu Pakracu.

U kontekstu navedenog Hrvatska bi trebala biti politički angažiranija u svojim zahtjevima i zaštititi prava Hrvata. Navedeno potvrđuju i riječi predsjednice HNV u Srbiji: „Čim netko dođe, čim su leđa Republike Hrvatske tu, odmah je situacija drugačija. Isto tako, ako se dogode napadi ili pritisci i RH stane iza nas, pritisci se smanje.“

Zaštita nacionalnih manjina, prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast međunarodne suradnje. Načelo i reciprocitet u učinkovitom sudjelovanju nacionalnih manjina u javnom životu ogledalo je demokracije i neprihvatanja diskriminacije.

Piše Snježana Nemeč

**OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKO IZVRSNOSTI
AGENCIJE ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE**

DemosMedia

Slični članci